

ΤΑΞΗ: Β' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ: ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ

Ημερομηνία: Μ. Τρίτη 30 Απριλίου 2024
Διάρκεια Εξέτασης: 2 ώρες

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Α. ΔΙΑΔΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Α1. α.

- 1) ΛΑΘΟΣ: (Έγώ δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἠναγκάσθην ὑπὲρ τῶν ἑμαυτοῦ πραγμάτων δημηγορῆσαι)
- 2) ΛΑΘΟΣ: (ὅτι νεώτερος ὢν ἐπεχείρησα λέγειν ἐν τῷ δήμῳ)
- 3) ΣΩΣΤΟ: (ἅμα μὲν τῶν προγόνων ἐνθουμούμενος)

β.

- 1) Η φράση «διὰ ταῦτα» αναφέρεται στο γεγονός ότι ο Μαντίθεος αγόρευσε σε νεαρή ηλικία στην Εκκλησία του Δήμου (ὅτι νεώτερος ὢν ἐπεχείρησα λέγειν ἐν τῷ δήμῳ).
- 2) Με την ανωνυμία «τοιούτοις» ο Μαντίθεος αναφέρεται στους πολίτες εκείνους που οι ίδιοι οι βουλευτές έχουν παρακινήσει με τη στάση τους να ασχοληθούν με τα κοινά.

Β1.

Ο Μαντίθεος παραδεχόταν ότι ήταν υπέρμετρα φιλόδοξος νέος που επιθυμούσε να ασχοληθεί με την πολιτική. Δικαιολογημένα, ήθελε να θεωρείται άξιος πολίτης ασχολούμενος με τα κοινά. Γνωρίζει ότι η δημοκρατία για να διασφαλίσει τη λαϊκή κυριαρχία και τη λαϊκή θέληση, πρέπει να έχει πολιτικοποιημένους πολίτες που διακρίνονται για το συναίσθημα, λοιπόν, της ευθύνης και της υπευθυνότητας. Το ίδιο ήθελε να κάνει κι ο ίδιος. Ο βασικός λοιπόν λόγος της υπέρμετρης φιλοδοξίας του ήταν να υπερασπιστεί προσωπική του υπόθεση αλλά και η συνέχιση της προγονικής παράδοσης, που παρακινούσε κάθε Αθηναίο πολίτη να ασχοληθεί με τα ζητήματα της πόλης του. Άλλωστε θεωρούνται άξιοι πολίτες στην αρχαία Αθήνα μόνο οι ασχολούμενοι με τα κοινά. Για αυτό και ο ίδιος παρακινήθηκε από τη δική τους πολιτική συμπεριφορά να ασχοληθεί με τα κοινά. Επομένως, κατά τον Μαντίθεο δεν πρέπει οι βουλευτές να δυσαρεστούνται με όποιον έχει πολιτικές φιλοδοξίες, έστω κι αν είναι νέος, γιατί τον τελικό λόγο τον έχουν αυτοί ως κριτές του με τη δοκιμασία.

B2.

1.Σ, 2.Λ, 3.Λ, 4.Σ, 5.Λ

B3.

διαθέσιμος, θετός, αδιάθετος, θετικός – δόκιμος, δοξαστικός, φιλόδοξος –
δημηγορικός, κατηγορικός - παράνομος, νομοταγής, νομικός – παράλογος,
λογικός, λιγόλογος.

B4.

1→α, 2→α, 3→β, 4→γ, 5→α

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Στο συγκεκριμένο παράλληλο κείμενο ο Αριστοτέλης αναφέρεται στον ρόλο που έχει ο επίλογος στους ρητορικούς λόγους. Έτσι, εντοπίζονται στο κείμενο του Λυσία αρκετά στοιχεία που επιβεβαιώνουν τις επισημάνσεις του Αριστοτέλη. Συγκεκριμένα, ο Μαντίθεος στο τέλος του λόγου του προδιαθέτει ευνοϊκά τους ακροατές για τον ίδιο αναδεικνύοντας το δημοκρατικό ήθος του και την προσήλωσή του στις προγονικές παραδόσεις, ενώ παράλληλα μειώνει τη σημασία της δυσαρέσκειας που ίσως είχε προκληθεί από την πρώτη δημόσια αγόρευσή του σε νεαρή ηλικία, μάλιστα διεγείρει επιθυμητά πάθη στην ψυχή των ακροατών εγκωμιάζοντας τους βουλευτές που με τη στάση τους παρακινούν κάθε πολίτη να ασχοληθεί με τα ζητήματα της πόλεως, και με όλους τους παραπάνω τρόπους καθιστά φανερό στο ακροατήριο ότι είναι ένας καλός άνθρωπος και ένας υποδειγματικός πολίτης. (Λέξεις 119)

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, *Κατὰ Διογείτονος* §§9-11.1

(έκδ. του Hude, C. Oxford Classical Texts, 1912)

Ενδεικτικές νεοελληνικές αποδόσεις

Οχτώ χρόνια αργότερα, όταν ενηλικιώθηκε το μεγαλύτερο από τα αγόρια, τα κάλεσε ο Διογείτων και τους είπε ότι ο πατέρας τους τους είχε αφήσει είκοσι αργυρές μνες και τριάντα στατήρες. «Εγώ έως τώρα έχω ξοδέψει πολλά από τα δικά μου για να σας μεγαλώσω. Όσον καιρό είχα, ποσώς με απασχολούσε. Τώρα ωστόσο πένομαι και	Οκτώ έτη λοιπόν μετά από αυτά, αφού εξετάσθηκε ο πρεσβύτερος από τους γιους του Διοδότου και γράφτηκε στον κατάλογο των εφήβων, τους κάλεσε ο Διογείτων και τους είπε ότι ο πατέρας τους άφησε σε αυτούς είκοσι αργυρές μνες και τριάντα νομίσματα της Κυζίκου. «Εγώ λοιπόν πολλά από την περιουσία μου έχω ξοδέψει για τη διατροφή σας. Και ως ότου
--	--

ο ίδιος. Εσύ λοιπόν, αφού έχεις υποβληθεί ήδη στη διαδικασία της δοκιμασίας και ενηλικιώθηκες, σκέψου πλέον μόνος σου πώς θα εξασφαλίσεις τα προς το ζην.» Όταν τα αγόρια τα άκουσαν αυτά, συγκλονισμένα και με δάκρυα στα μάτια κίνησαν και πήγαν στη μητέρα τους και, αφού την πήραν μαζί τους, ήρθαν και με βρήκαν. Η κατάσταση τους, έπειτα από αυτό που τους είχε συμβεί, σε συντάραζε: είχαν εκδιωχθεί κακήν κακώς, έκλαιγαν και με παρακαλούσαν να μην επιτρέψω να στερηθούν την πατρική τους περιουσία ούτε να καταλήξουν πάμφτωχα, επειδή τους είχαν φερθεί ανάλγητα οι τελευταίοι που θα 'πρεπε να τους φερθούν έτσι: μου ζητούσαν λοιπόν να τα βοηθήσω και για χάρη της αδερφής τους και για χάρη τους. Θα πήγαινε μακριά, αν σας έλεγα τι οδύνη επικρατούσε στο σπίτι μου εκείνο τον καιρό.

Μτφρ. Θ. Κ. Στεφανόπουλος (υπό έκδοση)

μεν είχα δεν με ενδιέφερε να ξοδεύω για χάρη σας: τώρα όμως και εγώ είμαι πτωχός. Εσύ λοιπόν, αφού έχεις εξεταστεί και είσαι πλέον άνδρας, σκέψου πλέον πώς θα ζήσετε». Όταν άκουσαν αυτά διωγμένοι από τον Διογείτονα και κλαίγοντας έτρεξαν στη μητέρα τους, και παίρνοντας εκείνη ήλθαν στο σπίτι μου, από τη μια σε κακή κατάσταση εξαιτίας της συμφοράς που βρίσκονταν, από την άλλη εκδιωγμένοι με ασεβή τρόπο, έκλαιγαν και παρακαλούσαν να μην τους αφήσω να χάσουν την πατρική τους περιουσία και να καταντήσουν σε ένδεια, αφού έχουν αδικηθεί από εκείνον, ο οποίος με κανένα τρόπο δεν έπρεπε να τους βλάψει, αλλά να τους βοηθήσει και χάριν της αδελφής τους και χάριν αυτών των ιδίων. Πολλά θα μπορούσα να πω για το πένθος που υπήρχε τότε στην οικία μου.

Μτφρ. Στ. Τζουμελέας. 1939. Διασκευή από την καθαρεύουσα στη δημοτική.

Γ1. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική το απόσπασμα: «*Ὀγδόω δ' ἔτει δοκιμασθέντος ... τὰ ἐπιτήδεια*».

Οχτώ χρόνια αργότερα, όταν ενηλικιώθηκε το μεγαλύτερο από τα αγόρια, τα κάλεσε ο Διογείτων και τους είπε ότι ο πατέρας τους τούς είχε αφήσει είκοσι αργυρές μνες και τριάντα στατήρες. «Εγώ έως τώρα έχω ξοδέψει πολλά από τα δικά μου για να σας μεγαλώσω. Όσον καιρό είχα, καθόλου δε με απασχολούσε. Τώρα όμως και εγώ είμαι φτωχός. Εσύ λοιπόν, αφού έχεις υποβληθεί ήδη στη διαδικασία της δοκιμασίας και ενηλικιώθηκες, σκέψου πλέον μόνος σου πώς θα εξασφαλίσεις τα απαραίτητα.»

Γ2.

Τα νεαρά αγόρια μόλις άκουσαν τα λόγια του Διογείτονα ξέσπασαν σε κλάματα και προσέτρεξαν στη μητέρα τους (ταῦτ' ἀκούσαντες ἐκπεπληγμένοι καὶ δακρύνοντες ᾤχοντο πρὸς τὴν μητέρα). Στη συνέχεια πήγαν μαζί της στον κατηγορο-ομιλητή (παραλαβόντες ἐκείνην ἤκον πρὸς ἐμέ) και του ζητούσαν να μην τους αφήσει να εξαθλιωθούν, αφού ήταν θύματα της αδικίας του Διογείτονα, αλλά να τους βοηθήσει να αντιμετωπίσουν την οδυνηρή κατάσταση (οἰκτρῶς ὑπὸ τοῦ πάθους διακεείμενοι καὶ ἀθλίως ἐκπεπτωκότες, κλάοντες καὶ παρακαλοῦντές με μὴ περιδεῖν αὐτοὺς ἀποστερηθέντας τῶν πατρῶων μηδ' εἰς πτωχείαν καταστάντας, ὕβρισμένους ὑφ' ὧν ἤκιστα ἐχρῆν, ἀλλὰ βοηθηῖσαι καὶ τῆς ἀδελφῆς ἔνεκα καὶ σφῶν αὐτῶν).

Γ3.

ἔτεσι(ν)
(ὦ) πάτερ
στατήρσι(ν)
σῆ
κατάλιπε
ἀκούσεσθαι
ἐκπληττόμενοι
ἦττον
βοηθεῖ
εἰρηκότες- εἰρηκυῖοι- εἰρηκότα εἶημεν (εἶμεν)

Γ4.α.

αὐτοῖς: είναι ἔμμεσο αντικείμενο στο ρήμα **καταλίποι**

ἀργυρίου: είναι ονοματικός ετερόπτωτος προσδιορισμός γενική της ὕλης στο **μνᾶς**

ἀπόρως: είναι επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου στο ρήμα **διάκειμαι**

ἀνήρ: είναι κατηγορούμενο στο υποκείμενο **σὺ** από το ρήμα **γεγένησαι**

ἀποστερηθέντας: είναι κατηγορηματική μετοχή συνημμένη στο **αὐτοὺς** από το απαρέμφατο **περιδεῖν**

- β. «ὅτι καταλίποι αὐτοῖς ὁ πατήρ εἴκοσι μνᾶς ἀργυρίου καὶ τριάκοντα στατήρας»: Δευτερεύουσα ονοματική ειδική πρόταση που εκφέρεται με ευκτική του πλαγίου λόγου (**καταλίποι**) λόγω του ιστορικού χρόνου εξάρτησης (**εἶπε**) για να δηλωθεῖ υποκειμενική γνώμη για συμβάν στο παρελθόν. Η ειδική πρόταση λειτουργεῖ ως αντικείμενο του ρήματος (**εἶπε**).

Οι απαντήσεις με έντονη γραφή έχουν αντληθεί από την Τράπεζα Θεμάτων